

PACEA CA PRIORITATE: INTERVENȚIA UNIUNII EUROPENE ÎN CONFLICTUL DIN UCRAINA

PEACE AS A PRIORITY: THE EUROPEAN UNION'S INTERVENTION IN THE UKRAINIAN CONFLICT

Mădălina SPIVACENCU

Universitatea de Stat din Moldova

e-mail: madalina.spivacencu0712@gmail.com

[061.1EU:94(477:(47+57)):327

Rezumat: Articolul de față prezintă aderarea la Uniunea Europeană (UE) din perspectiva consolidării păcii și securității pe continentul european, subliniind importanța respectării normelor internaționale și a valorilor democratice comune. Integrarea europeană a fost, încă de la începuturile sale, un proiect de pace. Învățămintele tragice ale celor două războaie mondiale au determinat statele europene să adopte un nou model de cooperare, bazat pe solidaritate, interdependență economică și supremația dreptului. Aderarea unui stat la UE implică asumarea unui set de valori fundamentale: democrația, statul de drept, respectarea drepturilor omului și protejarea minorităților, toate acestea fiind piloni esențiali ai păcii durabile. În contextul actual, invazia Federației Ruse în Ucraina, declanșată în februarie 2022, a reprezentat un test major pentru coeziunea, capacitatea de reacție și solidaritatea dintre statele membre ale UE. Criza generată de acest act de agresiune nu a fost doar una militară, ci și una profund geopolitică, întrucât a pus în discuție ordinea internațională bazată pe reguli și respectarea suveranității statelor. În fața acestei provocări, UE a demonstrat că este capabilă să acționeze nu doar ca un actor normativ — care promovează valori și standarde — ci și ca un actor strategic, capabil să mobilizeze resurse militare, economice și politice pentru a apăra pacea și stabilitatea regională. Prin crearea Fondului de Asistență pentru Ucraina în cadrul Instrumentului European pentru Pace, adoptarea a numeroase pachete de sancțiuni împotriva Federației Ruse, sprijinirea militară și umanitară a Ucrainei, precum și oferirea statutului de țară candidată în timp record, Uniunea a arătat că pacea în Europa este o voință politică colectivă, susținută prin acțiuni concrete. Articolul este elaborat în cadrul implementării proiectului Jean Monnet Chair „EU’s role in the emerging international system” (EUREIS), nr. 101126798.

Cuvinte cheie: *diplomație, conflict armat, Instrumentul European pentru Pace, pachet de sancțiuni, aderarea la UE, pace.*

JEL: F51, H56, F53

Abstract: This article presents accession to the European Union (EU) from the perspective of strengthening peace and security on the European continent, underlining the importance of respecting international norms and common democratic values. European integration has been, since its inception, a peace project. The tragic lessons of the two world wars led European states to adopt a new model of cooperation, based on solidarity, economic interdependence and the rule of law. A state’s accession to the EU implies the assumption of a set of fundamental va-

lues: democracy, the rule of law, respect for human rights and the protection of minorities, all of which are essential pillars of sustainable peace. In the current context, the Russian Federation’s invasion of Ukraine, launched in February 2022, represented a major test for cohesion, responsiveness and solidarity between the Member States of the EU. The crisis generated by this act of aggression was not only military, but also deeply geopolitical, as it called into question the rules-based international order and respect for the sovereignty of states. Faced with this challenge, the EU has demonstrated that it is capable of acting not only as a normative actor — promoting values and standards — but also as a strategic actor, capable of mobilizing military, economic and political resources to defend regional peace and stability. By creating the Assistance Fund for Ukraine under the European Peace Facility, adopting numerous packages of sanctions against the Russian Federation, providing military and humanitarian support to Ukraine, and granting candidate country status in record time, the Union has shown that peace in Europe is a collective political will, backed by concrete actions. The article has been prepared within the framework of the implementation of the Jean Monnet Chair project “EU’s Role in the Emerging International System” (EUREIS), No. 101126798.

Keywords: *diplomacy, military conflict, European Peace Facility, sanctions package, EU accession, peace.*

JEL: F51, H56, F53

Introducere. „Pacea mondială poate fi apărată doar prin eforturi creative pe măsura pericolelor care o amenință” - această afirmație, extrasă din preambulul Tratatului de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului din 1951, reprezintă un pilon esențial în procesul de cooperare europeană, evidențiind rolul integrării europene ca mijloc și ca scop propus în prevenirea conflictelor armate pe continentul european. Declarația lui Shuman de la 9 mai 1950 capătă contur tot mai pronunțat în zilele noastre. Invazia militară a Rusiei în Ucraina a zdruncinat din temelii percepțiile factorilor de decizie și ale cetățenilor europeni, evidențiind tot mai profund importanța aderării la Uniunea Europeană (UE).

UE și-a conturat pe parcursul timpului o identitate solidă în domeniul politicii externe și de securitate comună, având ca scop primordial promovarea păcii, a stabilității și a cooperării internaționale. UE promovează diplomația și respectul față de normele dreptului internațional ca mijloc de cooperare pentru pacea și dezvoltarea durabilă a statelor membre. Privind retrospectiv în obiectivele politicii de securitate a UE regăsim următoarele: menținerea păcii, consolidarea securității internaționale, promovarea cooperării globale și susținerea valorilor democratice, printre care statul de drept, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Materiale utilizate și metode aplicate. În elaborarea prezentului articol științific au fost utilizate atât surse primare, cât și secundare, incluzând acte normative europene (Tratatul Uniunii Europene, Strategia Globală a UE, Strategia Europeană de Securitate), documente strategice și instrumente juridice și financiare relevante (Instrumentul European pentru Pace, pachetele de sancțiuni împotriva Federației Ruse,

dosarul de aderare a Ucrainei la UE), literatura de specialitate și studii de caz aplicate asupra Ucrainei și Federației Ruse. Cercetarea s-a realizat printr-o abordare interdisciplinară, fiind aplicate următoarele metode: *Metoda analizei juridice doctrinare* pentru a examina prevederile relevante din Tratatul Uniunii Europene (TUE), Strategia Globală a UE, Instrumentul European pentru Pace, inclusiv pentru a contura cadrul normativ, care susține angajamentul Uniunii în apărarea păcii, securității și democrației în Ucraina, precum și analiza temeiurilor juridice ale procesului de aderare a Ucrainei la UE. *Metoda comparativă* a fost utilizată pentru a evidenția diferențele și asemănările dintre intervențiile Uniunii Europene în Ucraina și Federația Rusă. *Metoda istorică* a fost aplicată pentru urmărirea evoluției relațiilor UE–Ucraina, de la semnarea Acordului de Asociere, până la declanșarea invaziei militare la scară largă în 2022 și activarea mecanismelor de sprijin prin Instrumentul European pentru Pace. Această metodă a permis înțelegerea contextului geopolitic în care s-a accelerat procesul de apropiere a Ucrainei de UE. *Metoda sistemică* a fost utilizată pentru integrarea diverselor dimensiuni (juridică, politică, militară și economică) ale intervenției UE într-un cadru coerent, reflectând acțiunea externă a Uniunii ca ansamblu interdependent de politici, inclusiv coordonarea pachetelor de sancțiuni, livrarea de echipamente defensive și promovarea reformelor interne în Ucraina. *Metoda inductivă* a fost utilizată pentru formularea concluziilor privind eficiența sprijinului UE în Ucraina, pornind de la studii de caz privind impactul sancțiunilor economice asupra Rusiei, eficiența asistenței militare și progresele Ucrainei în procesul de aderare. *Metoda deductivă* a fost aplicată pentru validarea ipotezelor referitoare la capacitatea UE de a acționa ca actor geopolitic coerent în fața unui conflict de amploare, pornind de la principiile Politicii Externe și de Securitate Comune (PESC) și de la valorile fundamentale consacrate în dreptul primar al Uniunii. *Metoda studiului de caz* – aplicată concret pentru cazul Ucrainei, cu accent pe analiza intervenției UE din 2022 până în prezent, examinând impactul pachetelor succesive de sancțiuni împotriva Federației Ruse, livrările de echipamente militare prin Instrumentul European pentru Pace, precum și avansul în parcursul de aderare. *Metoda evaluării de impact* – utilizată pentru a aprecia rezultatele sprijinului european în Ucraina, în ceea ce privește reziliența instituțiilor democratice, capacitatea de apărare, reformele în domeniul justiției și administrației, precum și integrarea în spațiul legislativ și valoric european.

Rezultatele obținute în baza analizei științifice efectuate. Articolul 3 din Tratatul de la Lisabona constituie un reper fundamental în definirea politicilor interne și externe ale UE, oferind un cadru normativ solid pentru acțiunile sale orientate spre promovarea binelui comun și consolidarea cooperării internaționale. Relevanța acestui articol s-a reflectat și în recunoașterea internațională acordată UE prin decernarea, în anul 2012, a Premiului Nobel pentru Pace, decizie fundamentată pe aprecii-

erea eforturilor depuse de UE în transformarea radicală a spațiului european – de la o zonă marcată istoric de conflicte și războaie, la un spațiu caracterizat prin pace, cooperare și solidaritate între statele membre și partenerii săi [6]. Premiul a consacrat rolul UE de promotor al păcii, democrației și drepturilor omului, atribuindu-i totodată o responsabilitate sporită de a susține aceste valori atât în interiorul granițelor sale, cât și pe plan global. Totuși, la doar un deceniu de la acest moment simbolic, invazia militară de amploare a Federației Ruse împotriva Ucrainei, declanșată în februarie 2022 și aflată în desfășurare, a zdruncinat în mod profund dreptul internațional și securitatea europeană. Ucraina, deja afectată de multiple agresiuni anterioare din partea Federației Ruse, se confruntă cu o amenințare complexă la adresa suveranității, integrității teritoriale și drepturilor fundamentale ale cetățenilor săi. În acest context, UE și-a asumat rolul de partener strategic în menținerea păcii și securității în Ucraina, acționând printr-o combinație de măsuri ce includ sprijin direct pentru statul afectat și instituirea unor pachete extinse de sancțiuni împotriva Federației Ruse. Aceste angajamente reflectă poziția Uniunii Europene ca actor central în arhitectura securității internaționale și, chiar în absența calității de stat membru a Ucrainei, confirmă solidaritatea europeană și devotamentul față de principiile ordinii internaționale, reafirmand rolul UE de garant al păcii pe continentul european.

Deși Uniunea Europeană nu dispune de o armată permanentă, aceasta, prin contribuțiile voluntare ale statelor membre, desfășoară misiuni de menținere a păcii, monitorizează respectarea ordinii internaționale și furnizează asistență umanitară în zonele afectate de conflicte. În acest cadru operațional, un rol central în coordonarea și susținerea acestor eforturi revine Instrumentului European pentru Pace (IEP). Adoptat de Consiliul Uniunii Europene la 22 martie 2021, IEP reprezintă un fond extrabugetar creat pentru a consolida capacitatea Uniunii de a acționa în domeniile păcii, securității și stabilității internaționale. Acest mecanism financiar este conceput să ofere atât asistență pe termen scurt – în situații de criză sau în contextul unor conflicte active – cât și sprijin pe termen lung, vizând reducerea unei game largi de riscuri, abordarea amenințărilor globale și transfrontaliere, precum și consolidarea capacităților pentru o dezvoltare socio-economică durabilă. În acest sens, după declanșarea agresiunii militare a Federației Ruse împotriva Ucrainei în 2022, Instrumentul European pentru Pace a fost utilizat în mod extensiv pentru susținerea eforturilor de apărare ale Ucrainei, printr-un set de acțiuni strategice menite să sprijine reziliența și capacitatea de reacție a acesteia în fața agresiunii armate.

1. Sprijin financiar masiv - între 2022 până în 2024 prin IEP, UE a alocat un total de 6,1 miliarde EUR pentru susținerea capacităților de apărare ale Ucrainei. Pentru a face un raport al tuturor finanțelor respective, Ucraina le-a folosit în scopul achiziționării echipamentelor militare, truse medicale, combustibil, precum și

în instruirea forțelor armate ucrainene, dar și în alocarea resurselor umane, cum ar fi alimentația și situațiile sanitare ale celor răniți. Ulterior, în martie 2024, recunoscând intensificarea nevoilor Ucrainei și necesitatea menținerii unui flux constant de asistență, Consiliul Uniunii Europene a aprobat un pachet financiar suplimentar în valoare de 5 miliarde EUR, destinat exclusiv în susținerea Ucrainei. Astfel, făcând un total, în perioada 2022-2024, valoarea totală a sprijinului oferit Ucrainei prin IEP a ajuns la suma de 11,1 miliarde de EUR, demonstrând capacitatea IEP de a se adapta la provocările de securitate emergente [9].

2. *Furnizarea de echipamente militare* a constituit o componentă esențială a sprijinului acordat Ucrainei prin intermediul Instrumentului European pentru Pace, completând asistența financiară utilizată de autoritățile ucrainene pentru procurarea de resurse suplimentare destinate efortului de apărare. În conformitate cu cadrul juridic al Uniunii Europene și cu normele de drept internațional, IEP a facilitat achiziționarea și livrarea de echipamente adaptate necesităților urgente ale forțelor armate ucrainene. Printre categoriile relevante de echipamente furnizate se numără: echipamente individuale de protecție (veste antiglonț, căști balistice, sisteme de viziune nocturnă) menite să asigure protecția personalului militar pe linia frontului; truse medicale de prim-ajutor și echipamente de evacuare sanitară, esențiale pentru acordarea rapidă și eficientă a îngrijirilor de urgență; combustibil, indispensabil pentru mobilitatea operațională; precum și muniții de artilerie, rachete și arme letale și neletale, destinate consolidării capacității de rezistență a Ucrainei în fața agresiunii armate.

3. *Misiunile de instruire* au reprezentat o direcție strategică în eforturile UE de consolidare a capacităților umane și operaționale ale forțelor armate ucrainene. În acest sens, Misiunea de Asistență Militară a Uniunii Europene pentru Ucraina (EUMAM Ucraina) a avut un rol determinant în atingerea acestui obiectiv. Activitatea sa s-a axat pe implementarea unui program cuprinzător de instruire militară destinat atât soldaților, cât și comandanților ucraineni, vizând perfecționarea aptitudinilor tactice, îmbunătățirea capacităților de coordonare operațională și creșterea eficienței în desfășurarea misiunilor de apărare. Prin această abordare, EUMAM Ucraina contribuie la întărirea rezilienței forțelor armate în contextul agresiunii persistente a Federației Ruse, consolidând totodată interoperabilitatea acestora cu standardele și practicile militare europene..

4. *Sprijinul umanitar și asistența acordată refugiaților* au constituit componente esențiale ale răspunsului Uniunii Europene la criza generată de agresiunea militară împotriva Ucrainei, confirmând caracterul global al provocărilor umanitare. Criza refugiaților ucraineni, obligați să-și părăsească locuințele în căutarea siguranței, a determinat UE să implementeze măsuri directe pentru asigurarea unor condiții de trai adecvate. Acestea au inclus furnizarea de adăpost temporar, alimente, apă potabilă,

îmbrăcăminte și produse de igienă personală. Complementar, UE a instituit un mecanism de protecție temporară, care a permis cetățenilor ucraineni strămutați să rămână legal pe teritoriul statelor membre, oferindu-le acces la servicii sociale, educaționale și medicale, precum și la piața muncii. Această abordare a contribuit la integrarea rapidă a refugiaților în comunitățile gazdă și la reducerea vulnerabilității acestora în contextul unei crize umanitare de amploare.

5. *Coerența instituțională și respectarea cadrului juridic* au reprezentat principii fundamentale în implementarea măsurilor de sprijin acordate Ucrainei. UE a acționat cu respectarea strictă a dispozițiilor Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE), asigurând menținerea principiilor de bază care guvernează funcționarea instituțiilor sale. În acest context, Instrumentul European pentru Pace are statutul de instrument extrabugetar, fiind finanțat prin contribuții directe ale statelor membre, și nu din bugetul general al UE. Această arhitectură financiară este conformă prevederilor art. 41 alin. (2) TUE, care stipulează că „cheltuielile operaționale determinate de punerea în aplicare a prezentului capitol sunt de asemenea acoperite de bugetul Uniunii, cu excepția cheltuielilor legate de operațiunile având implicații militare sau din domeniul apărării” [7]. De asemenea, IEP este corelat cu Politica de Securitate și Apărare Comună (PSAC), ceea ce asigură un echilibru între inițiativele de acțiune ale Uniunii și prerogativele suverane ale statelor membre în materie de apărare. Prin această abordare, UE reușește să prevină apariția unor disfuncționalități instituționale și să conserve competențele naționale în domeniul securității și apărării, menținând în același timp un răspuns comun și coordonat la provocările de securitate [4].

În lumina celor expuse, se poate concluziona că Instrumentul European pentru Pace a jucat un rol determinant în consolidarea politicii de securitate a Uniunii Europene în contextul invaziei Federației Ruse asupra Ucrainei. Acest mecanism a contribuit la redefinirea poziției Uniunii nu doar ca actor diplomatic și economic, ci și ca actor militar din ce în ce mai activ, capabil să intervină eficient pentru menținerea păcii și ordinii internaționale. Prin utilizarea sa, UE și-a consolidat capacitatea de reacție în fața amenințărilor externe, demonstrând o adaptare structurală la noile realități geopolitice. Această evoluție subliniază în mod clar faptul că apărarea Ucrainei este indisolubil legată de protejarea frontierelor europene, iar o eventuală victorie a Federației Ruse nu ar reprezenta doar o înfrângere strategică pentru Ucraina, ci ar constitui o amenințare existențială la adresa întregii arhitecturi de securitate a continentului european.

Sprijinul UE pentru Ucraina nu se limitează la asistența militară și umanitară, ci include și adoptarea promptă și fermă a unui amplu regim de sancțiuni economice și diplomatice împotriva Federației Ruse. Aceste măsuri restrictive au fost concepute pentru a afecta direct economia rusă, reducând capacitatea Moscovei de a-și finanța

operațiunile militare și restricționându-i accesul la sistemele financiare internaționale. Până în prezent, UE a adoptat 16 pachete de sancțiuni, menite să exercite o presiune maximă asupra Federației Ruse, conform declarației președintei Kaja Kallas, Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate: „Aceste pachete de sancțiuni fac parte din răspunsul nostru menit să slăbească mașinăria de război a Rusiei și pe cei care facilitează acest război, inclusiv companiile chineze. Ele reflectă unitatea statelor membre ale UE în sprijinul nostru constant pentru Ucraina. Prioritatea noastră imediată este să plasăm Ucraina în cea mai favorabilă poziție posibilă” [10]. Printre principalele sancțiuni impuse Federației Ruse se numără:

1. *Sancțiuni financiare* reprezintă cele mai severe și cu impact direct măsuri adoptate de Uniunea Europeană împotriva Federației Ruse, vizând în mod prioritar izolarea financiară a acesteia de sistemul economic internațional. Printre principalele acțiuni se numără excluderea unor instituții bancare rusești de prim rang din sistemul global de mesagerie financiară SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication), măsură care a condus la deconectarea efectivă a acestora de la fluxurile financiare globale și la perturbarea gravă a operațiunilor bancare internaționale. Complementar, a fost decisă înghețarea activelor internaționale ale Băncii Centrale a Federației Ruse, afectând direct pilonii stabilității macroeconomice și reducând capacitatea statului de a finanța eforturile militare.
2. *Transporturi și infrastructură*. Măsurile din acest domeniu au avut drept scop limitarea accesului Federației Ruse la piețele internaționale și reducerea capacităților sale logistice. Printre primele sancțiuni adoptate s-a numărat interdicția accesului aeronavelor înmatriculate în Rusia în spațiul aerian al UE, precum și restricții similare aplicate transportului maritim. Aceste măsuri au afectat semnificativ atât transportul comercial de pasageri, cât și fluxurile de mărfuri.
3. *Comerțul*. În vederea diminuării resurselor economice ale Federației Ruse, UE a instituit interdicții privind exportul și importul unor categorii esențiale de produse. Printre acestea se numără bunurile de lux, frecvent consumate de elitele asociate regimului, restricție menită să reducă accesul acestora la produse occidentale și să diminueze simbolic și material beneficiile apropierei de puterea politică de la Kremlin.
4. *Mass-media*. Recunoscând că războiul militar este dublat de unul informațional, UE a adoptat măsuri ferme împotriva instituțiilor media pro-Kremlin implicate în propagandă, dezinformare sistematică și promovarea unor narațiuni menite să justifice agresiunea militară și să influențeze negativ opinia publică. În acest sens, a fost suspendată difuzarea unor canale

de televiziune precum Russia Today, Sputnik și alte platforme considerate instrumente de propagandă ale Federației Ruse.

5. *Măsuri restrictive personale.* Peste 2.400 de persoane și entități au fost vizate de sancțiuni individuale, printre care se numără Vladimir Putin, Roman Abramovici, Serghei Lavrov, Viktor și Oleksandr Ianukovici, precum și alți actori politici și economici de influență. Motivația acestor măsuri derivă din implicarea directă sau indirectă a acestora în susținerea conflictului și în acțiuni ce destabilizează ordinea internațională.

În sinteză, regimul de sancțiuni impus de UE împotriva Federației Ruse constituie unul dintre cele mai cuprinzătoare și coerente răspunsuri politico-economice din istoria recentă a relațiilor internaționale. Aceste pachete de măsuri restrictive vizează, în esență, izolarea Federației Ruse de pe scena internațională prin diminuarea capacității sale de a continua războiul împotriva Ucrainei, servind totodată drept instrument de descurajare și prevenire a altor acțiuni similare de agresiune în viitor.

Corelând această abordare cu perspectiva prezentată în introducere, se evidențiază faptul că, în fața unei crize majore de securitate, UE a reacționat ferm, orientându-se către integrarea progresivă a Ucrainei în structurile europene ca mijloc de contracarare a amenințărilor la adresa păcii și stabilității continentale. Procesul de aderare la Uniunea Europeană presupune îndeplinirea criteriilor politice și economice consacrate, cunoscute sub denumirea de Criteriile de la Copenhaga (adoptate la Summit-ul de la Copenhaga din 1993), care implică existența unui guvern democratic, respectarea statului de drept, garantarea libertăților fundamentale și funcționarea instituțiilor corespunzătoare. În acest sens, încă din octombrie 2005, președintele Comisiei Europene, José Manuel Barroso, afirma că „viitorul Ucrainei este în UE”. Acest parcurs s-a concretizat în iunie 2022, când Ucrainei i-a fost acordat statutul de stat candidat la aderare, urmat de deschiderea oficială a negocierilor în vara anului 2024, în cadrul unei conferințe interguvernamentale desfășurate la Luxemburg.

Un moment cu o semnificație politică deosebită în parcursul european al Ucrainei a fost reprezentat de înmânarea chestionarului de aderare la Uniunea Europeană de către președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, președintelui Ucrainei, Volodimîr Zelenski, act menit să evalueze gradul de pregătire al statului ucrainean pentru a începe procesul de integrare deplină în structurile europene. În cadrul conferinței comune de presă, Ursula von der Leyen a subliniat că Ucraina nu pornește de la zero în acest demers, evidențiind progresele deja realizate în cadrul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană: „Datorită Acordului nostru de Asociere, Ucraina este deja strâns aliniată la Uniunea noastră. Vom accelera acest proces cât mai mult posibil, asigurându-ne, în același timp, că toate condițiile sunt respectate” [11]. Această declarație reflectă atât nivelul de pregătire al Ucrainei, cât și caracterul ferm al pașilor întreprinși pentru obținerea statutului de țară candidată.

În paralel, Strategia Europeană de Securitate (SES) conturează direcțiile de acțiune ale UE în promovarea păcii, securității și stabilității, atât în interiorul granițelor sale, cât și pe plan internațional. Documentul exprimă ambiția UE de a acționa ca actor global responsabil, capabil să răspundă provocărilor complexe ale unui mediu internațional aflat într-o permanentă transformare. Printre obiectivele fundamentale ale strategiei se regăsesc protejarea cetățenilor europeni prin prevenirea și gestionarea conflictelor, combaterea terorismului și a criminalității organizate, precum și prevenirea proliferării armelor de distrugere în masă. În plus, SES promovează democrația, statul de drept și respectarea drepturilor omului, atât în interiorul Uniunii, cât și în relațiile externe, consolidând astfel bazele unei păci durabile [8].

Răspunsul UE la agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei ilustrează în mod fidel angajamentul său față de aceste principii. Sprijinul constant acordat Kievului – prin sancțiuni economice, asistență militară și umanitară, precum și prin deschiderea procesului de aderare – reflectă viziunea strategică a UE asupra unei Europe sigure, unite și pașnice, întemeiate pe cooperare internațională și pe respectarea normelor fundamentale ale ordinii globale.

Concluzii. Analiza realizată evidențiază faptul că intervenția UE în conflictul din Ucraina reprezintă un exemplu complex de mobilizare politică, juridică, economică și umanitară în sprijinul unui stat partener confruntat cu o agresiune militară de amploare. Prin combinarea instrumentelor sale diplomatice, financiare și de securitate, UE a demonstrat capacitatea de a acționa coerent și consecvent în fața unor amenințări majore la adresa păcii și stabilității europene. Implementarea Instrumentului European pentru Pace a consolidat profilul Uniunii nu doar ca actor normativ și economic, ci și ca participant activ în domeniul securității și apărării, marcând o etapă semnificativă în evoluția Politicii de Securitate și Apărare Comună. Complementar, regimul extins de sancțiuni economice și diplomatice împotriva Federației Ruse a confirmat determinarea UE de a izola agresorul pe scena internațională și de a limita resursele acestuia de a continua conflictul.

Sprijinul militar, umanitar și economic acordat Ucrainei, alături de măsurile de integrare progresivă în structurile europene, demonstrează că apărarea suveranității și integrității teritoriale a Ucrainei este percepută ca parte integrantă a securității întregului continent. Procesul de acordare a statutului de stat candidat și deschiderea negocierilor de aderare confirmă angajamentul pe termen lung al Uniunii față de integrarea europeană a Ucrainei, în concordanță cu valorile democratice și principiile statului de drept.

În ansamblu, reacția UE la agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei reflectă o maturizare a rolului său geopolitic și o consolidare a capacității de a proteja ordinea internațională bazată pe norme. Această abordare integrată, ce îmbină instru-

mente juridice, politice, economice, militare și umanitare, constituie un precedent semnificativ pentru modul în care UE poate răspunde viitoarelor crize de securitate, reafirmându-și statutul de garant al păcii, securității și cooperării internaționale.

Referințe bibliografice

1. Cum ajută UE Ucraina: de la sancțiuni la ajutor militar și umanitar [online]. Disponibil: <https://euneighbourseast.eu/ro/news/explainers/cum-ajuta-ue-ucraina-de-la-sanctiuni-la-ajutor-militar-si-umanitar/> [Accesat:24.04.2025]
2. Politica externă și de securitate a Uniunii Europene. [online]. Disponibil: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/foreign-and-security-policy_ro [Accesat:24.04.2025]
3. The EU's Instrument contributing to Stability and Peace (IcSP) [online]. Disponibil: https://capacity4dev.europa.eu/groups/health-crisis/info/eus-instrument-contributing-stability-and-peace-icsp_en [Accesat:24.04.2025]
4. Instrumentul european pentru pace. [online]. Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/european-peace-facility/> [Accesat:24.04.2025]
5. UE este un garant al securității pe continent. [online]. Disponibil: <https://moldova-news.md/ue-este-un-garant-al-securitatii-pe-continent-de-ce-pacea-in-ucraina-este-imposibila-fara-europa/> [Accesat:24.04.2025]
6. Uniunea Europeană, laureată a Premiului Nobel pentru Pace în 2012. [online]. Disponibil: https://learning-corner.learning.europa.eu/history-european-union/2010-2019/2012/eu-nobel_ro [Accesat:24.04.2025]
7. Tratatul privind Uniunea Europeană. (Versiune consolidată). [online]. Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_1&format=PDF [Accesat:24.04.2025]
8. Strategia Europeană de Securitate „O Europă sigură într-o lume mai bună”. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2009. [online]. Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/media/30815/qc7809568roc.pdf> [Accesat:24.04.2025]
9. Ukraine: EU response to the crisis. [online]. Disponibil la: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/ukraine_en [Accesat:24.04.2025]
10. Rezoluția din 9 noiembrie 2023 cu privire la Pachetul de Sancțiuni împotriva Federației Ruse. [online]. Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202402838 [Accesat:24.04.2025]
11. PORTELA, Clara. EU Sanctions and Foreign Policy: When and Why Do They Work? [online]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/271210473_European_Union_Sanctions_and_Foreign_Policy [Accesat:24.04.2025]